

divice z gerdimi barvami černiti začeli. Voltêr, glasoviti francozki pesnik, je v ti nesnažni namembi vse sprednike delječ prekosil, kër je v svoji pesniški pošasti žalostne slave „La pucelle d' Orleans“ celo torilo nečistih besed in nesramniga uma na *pobožno* junakinjo in rešnico svoje lastne domovine izlil, takó, de se sicer nedolžna beseda „pucelle“ v pošteni družbi na Francozkih več ni imenovati smela. Čez njega in enake gerdôbe se je razserdil slavni nemški pesnik, *Miroslav Šiler*, ter je z neumerjočim svojim delam „Die Jungfrau von Orleans“ spomin *čiste divice* iz čelusti nesnažnih — zverin otel, in krasno svojo tragedijo s temi besedami na svitlo spremil:

Človeštva blag izgled zasramovati,
Je vergla te v smeti posmeha slá;
Lepôti zmir smehún pravico krati,
Ne verje, ne v svetnika, ne v Bogá:
Razrušiti zaklade sercu kani,
Preganja dim — in sveto vero rani.

Alj, kakor ti, priprostiga iz krila,
Selanka tud pobožna, kakor ti,
Mogočno da ti rôko pevska Vila,
Na svitli tron te v zvezde posadí,
Ovi je te z blešêim žarki tečno,
In, serca plod, živila boš na večno!

Černiti scer je vaju svet, kar sije,
Podreti v prah *visôko* mu je mar;
Pa se ne boj! Še serc veliko bije,
Ki vneti so za svit in čisto stvar.
Zijavni terg življenje v kvantah gubi,
Ki bolji je, podobe višje ljubi.

Mi poslovenjeno tako delo tim rajši našim „Novicam“ pridenemo, kër se samo na sebi slovenskimu duhu tako lepo prileže, kakor de bi bilo po njem in za njega pisano. Vse nam je v njem znano; misli, navade, mnenja, pripovedi so po naše, in bolj po naše, bi rekli, kot po nemško. Clo vojaške opravila sloveče deklice so nam jasno razumljive in nas preveč ne omamijo, kër nam slovanska dogodivšina od mnogo, če ravno ne čisto tacih, tak vonder enacih osêb ženskiga spola govori. Ponosno se ozremo na naše Teúte, Vlaste, Marule, Nastazije — se v takim spominu preveliciga sterčenja branimo, in čudne prigodbe bravši slobodo premišlovanja ohranimo.

To ste *dve* veliki dokladi, ki ste prihodnjim Novicam brez plačila namenjene — ena *prostimu* braveu, druga pa bolj *izobraženimu* Slovincu, — obé pa obéma.

Razun teh dveh doklad pa napovémo svojim bravecam še *dve* drugi. Gosp. *Blaznik* so nam namreč obljubili iz svoje novonapravljené kamnotiskarnice *podobo vozov na železnici*, — gosp. fajmošter *Uršič* pa *napev* ali vižo k svoji pesmici „*Življenje*“ imenovani, podati, de ju bomo Novicam *tudi brez plačila* določili.

Novo léto bo tedej deležnikom Novic veliko veliko noviga in lepiga prineslo. — In takó bomo z blagoslovom Božjim in s pomočjo verlih prijatlov veselo začeli novi tečaj in si skoz in skoz prizadevali, tudi poglavne liste *Novic* v tem stanu ohraniti, de bojo bravecam zmirej bolj všeč — de jim bojo vedno v *poduk* in *veselje*! Dosega tega namena bo vredništvu nar ljubši plačilo.

Še enkrat tedej povabimo k obilnimu naročilu na slovenske Novice, katerih cena z vsimi dokladami je tako *majhna*, de ga ni v celim cesarstvu časopisa take *nizke cene*.

Vredništvo.

Kmetijske reči.

(Nar slabši pešeno zemljo koristno napraviti), naj se po svetu imenitniga nemškiga kmetovavca obseje taka zemlja z vratičam *) (gemeiner Rainfarrn, Wurmkraut, tanacetum vulgare). To zeliše tudi v nar slabšim pešenim svetu rado rase; nobena druga rastljina ga ne zaduši; se že v drugim ali tretjim létu po celim kraji razrase; več lét terpi; ne mraz pa tudi vročina ga ne zatare; spomladi zgodej ozeleni, in je ovcam prijetna kerma, ali pa da saj, če na mestu pognjuje, gnoja za prihodnjo rast. — S pol funtam tega seména se da velik prostor obsejati; práv je pa tudi ga še z drugimi travnimi semeni mešati, kakor z armanam (Schafgarbe), terpôtcam (Wege- rich), korninšico (Pimpinelle) in mnogimi bilčnimi travami (Schwingelgräser). Če se tak kraj krog in krog še z jagnjedi po kake štiri sežnje saksebi zasadí, da poprejšnji ledini prijeten pogled.

(Sirovo sadje je dobra piča za živino.) Skušnje so poterdile, de ga konji, krave, ovce in prešiči radi jedó, de krave dajo po njem dobro mléko in de se ovce odebelijo. Pokladajo ga jim ali stolčeniga, ali v kerhlje zrezaniga, ali celiga, siroviga, ali pa kuhaniga. Nekteri kmetovavci sicer pravijo, de se živini po sadji zobjé skominiti začno in de ga po tem nič več jesti neče. To se pa le pri práv kislím sadji zgodí in se vbrani, če se sadje z rezanco vred živini daje, ali pa kuhano. Prav dobro sredstvo zoper skomino pa je, če se živini z cunjo v jesih pomočeno gobec izmije. Na veliki kmetijski šoli v Hohenhajmu so jeli živini mnogo sadje v živež dajati in bojo ob svojim času storjene skušnje oznanili.

(Zoper takó imenovano mészno slepôto kónj), ktera je v začetku prisad očí, ki se večkrat (nekteri mislijo vsaki mesec) ponavlja,

so mnoge nove skušnje poterdile, de je beli vitrijol (weisser oder Zinkvitriol, Gallitzenstein) práv dober pomoček. Pol lota beliga vitrijola se razstopí v maslicu vode, in s to vodo naj se bolne očí vsaki dan dvakrat, namreč zjutrej in zvečer, toliko dni zmivajo, dokler je kaj te vitrijolne vode.

(Mlada goveja živina je rada ušiva) če ji še takó za snažnost skerbiš in ji še takó dobre piče pokladaš. Nar gotovši pomoček zoper uši je po skušnjah nekiga kmetovavca: lug iz tabaka in pa bukoviga pepéla skuhan. V ta lug pomoči kertačo, in od glave do nog ušivo živino dobro dergni. Če je treba, se ponovi to sredstvo čez tri dni se enkrat.

(Zoper môle v oblačilih in drugih hišnih rečéh) so mnoge skušnje štupo železniga vitrijola (Eisenvitriol) nar bolj poterdile. Železni vitrijol dobro posušen naj se v štupo stolče in ta štupa naj se potrese po kožuhovni in enacih rečéh.

Iz Štajarskiga.

Z veseljem Vam oznanimo, da tudi pri nas slovincih Sekovske škofije se ljubezen do materniga jezika vedno bolj in bolj vnema, (če ga ravno še dosta protivnikov skrivoma in očitno zabraniti hoče *), in da tudi mi novi pravopis poznamo, in po tem pišemo. Hvala Bogu! da je slovenski jezik tudi pri nas začel poštenje dobivati (kar se večidel le duhovnim zahvaliti imamo), kër ga že tudi imenitniši med seboj govoriti začenjajo, ki so ga popred le za silo s svojo družino govorili.

Posebna hvala za to pa gré nekterim gospodam tehantam, ki za slovenšino vnete učenike v ti pridnosti práv podbujajo in podpirajo, mlačnim in nečimernim pa zlo naročujejo v šolah tudi slovenski jezik učiti in ga izobrazovati, da morajo namreč šolarjem nemško v slovensko, in slovensko v nemško predstavljati, da se mla-

*) V gosp. Fleišmanovim popisu krajnskih rastlin (Uebersicht der Flora Krains) beremo, de vratač pogostama rase ob grabnih in potokih, tudi po celim Krajnskím.

*) V nekterih slovenskih farah se še zdaj šolarjem le zgol nemške bukvice za darila dajajo! — Pisatelj.